

ISMN

kasutaja

juhend

Tõlge eesti keelde.

Ingliskeelne veebiversioon ISMN User's Manual on Rahvusvahelise ISMN Agentuuri
kodulehel: <http://ismn-international.org>

ISBN 978-92-990051-0-1

© 2008 Rahvusvaheline ISMN Agentuur

Neljas, täiendatud trükk.

Selles brošüüris sisalduvat materjali on lubatud taastrükkida, kui nõuetekohaselt viidatakse
algallikale ja Rahvusvahelisele ISBN Agentuurile saadetakse kaks koopiat.

Eessõna	5
1. Ajalooline taust	6
1.1. Terminid ja määratlused	6
2. ISMNi struktuur	7
2.1. Elemendid	7
2.1.1. Prefiks	7
2.1.2. Kirjastustunnus	7
2.1.3. Nooditunnus	7
2.1.4. Kontrollnumber	7
2.2. Numbrite arv igas elemendis ning kuidas nad ISMNi ära tunda	8
3. ISMNi rakendusala	9
4. ISMNi andmise põhimõtted ja kord	10
4.1. Kirjastustunnuse andmine	10
4.2. Volitused	10
4.3. Vastutus	10
4.4. ISMN register	10
4.5. ISMN kogumi või editsiooni numbrina	10
5. Standardiga mitteliitunud kirjastajad	10
6. ISMNi rakendamine	11
6.1. Faksiimiletrüki ja mikroväljaanded	11
6.2. Nootide eri köitematerjalid	11
6.3. Eri vormingud	12
6.3.1. Partituurid ja partiid	12
6.3.2. Partituurid komplekti osana	12
6.3.3. Eraldi saadaolevad partiid	13
6.3.4. Eraldi ja komplektina saadaolevad partiid	13
6.3.5. Ainult komplektina saadaolevad partiid	13
6.3.6. Mõned partiid saadaval eraldi, mõned ainult komplektina	14
6.3.7. Hulgipakid	14
6.3.8. Elektroonilised noodiväljaanded	14

6.4. Eri versioonid	14
6.5. Mitmekõitelised väljaanded	15
6.6. Lisadega väljaanded.....	15
6.7. Antoloogiad ja katkendid.....	16
6.8. Varasemad väljaanded	16
6.9. Teistelt kirjastajatelt ostetud õigused	16
6.10. Kaasväljaanded	16
6.11. Noodiväljaandeid müüvad või levitavad vahendajad	16
6.12. Kirjastajad, kellel on enam kui üks kirjastamise koht	16
6.13. ISMNi taaskasutamise keeld	17
7. ISMNi trükkimine ja reklaam	17
7.1. ISMNi trükkimine noodiväljaannetele	17
7.1.1. ISMNi asukoht.....	17
7.1.2. Väljaandele antud ISMNi täisloetelu	17
7.2. ISMNi trükkimine masinloetava koodina.....	18
7.3. 13-kohalise vöökoodi genereerimise juhised	18
7.4. ISMNi reklaam	19
8. ISMN süsteemi haldamine	19
8.1. Rahvusvaheline haldamine	19
8.2. Riiklik või piirkondlik haldamine	21
9. ISMN ja muud rahvusvahelised standardnumbrid.....	22
9.1. ISBN	22
9.2. ISSN	23
9.3. ISRC.....	24
9.4. ISWC.....	24
9.5. ISAN	25
9.6. DOI	25
9.7. URN.....	26
10. Lisa: 10-kohaline ISMN	26
10.1 ISMNi muutmine.....	27

Eessõna

Rahvusvaheline noodid standardnumber (ISMN) on 15-aastase eksisteerimisaja jooksul olnud küllaltki edukas. Tänapäevaks on süsteemiga liitunud 47 aktiivset rahvuslikku või piirkondlikku ISMN agentuuri. Kui midagi soovida, siis vaid seda, et standardnumbri taotlejaid oleks muusikatööstuses rohkem, nagu neid on ISBN süsteemis.

Muusika kirjastamine ja nootide kasutamine ei ole kergesti võrreldavad raamatutootmise maailmaga. Noodiväljaanded adresseeritakse eeskätt kitsale muusikalise kirjaoskusega ringkonnale ja ka ajalooline taust on tähtsamates muusikamaades erinev. Teatud globaliseerumine ilmneb tänapäeval interneti tarnijate kasvus, kes pakuvad suurel hulgal noodiväljaandeid, vähendades nii lõhet muusikatradiitsioonidega maade ja üle maailma muusikahuviliste vahel.

ISMN võiks olla internetis pakutava muusikamaterjali suurepärase identifikaator, eriti kuna see ühildub teiste identimissüsteemidega.

Vajadus käesoleva ISMNI kasutaja juhendi järele tekkis seoses ISMN standardi (ISO 10957) korrigeerimisega, millega muudeti endine 10-numbriline standard 13-numbriliseks, viies selle vastavusse ISBN süsteemiga.

Ükski kasutaja juhend ei ole muutumatu. Selleks, et juhend oleks kasutamiskõlblik ning vastaks praegustele vajadustele, tuleb seda pidevalt täiustada.

Ka käesolev juhend ei ole mingil juhul lõplik variant, viimase versiooni leiate Rahvusvahelise ISMN Agentuuri veebilehelt (<http://ismn-international.org>).

Berliin, 3. aprill 2008

Hartmut Walravens

1. Ajalooline taust

Kui ISBN oli end tõestanud raamatukaubanduse üldise ratsionaliseerimise vahendina, toetasid muusikakirjastajad standardnumbri andmist ka noodiväljaannetele. Vaidlus käis küsimuse üle, kas piisab identimisnumbrist või läheb lisaks vaja bibliograafilist koodi, mis muuhulgas ühendaks partituuri ja üksikpartiisid. Kui Rahvusvahelise Muusikaraamatukogude Liidu (IAML) Ühendkuningriigi esindus pöördus Rahvusvahelise ISBN Agentuuri poole ettepanekuga võtta kasutusele kümnekohaline arv ilma bibliograafilise koodita, siis avaldati nende lahendus väljaandes ISBN Review, mis leidis ka kohe laialdase tunnustuse. ISO/TC 46 võttis ettepaneku vastu ametliku tööprojektina ning kokkulepe Euroopa kui ka Ameerika kirjastajate ja spetsialistide vahel saavutati pärast pingelist arutelu Euroopa ja Põhja-Ameerika ekspertide kohtumisel Ottawas.

Tänu pikaajalisele kogemusele ISBNiga ja võimalusele lülitada 10-kohaline number 13-kohalise rahvusvahelise vötkoodi süsteemi, laiendades selleks vaid „Bookland“ tähise välja, loobuti eelnevast bibliograafilise koodi ideest. ISO töörühmad töötasid ISMNi projekti läbi rekordiliselt lühikese ajaga ja 1993. a. lõpus tehti standard pärast selle Genfis avaldamist ametlikult kättesaadavaks.

ISMN pakub võimalusi muusikakirjastamise, -kaubanduse ja ka muusikaraamatukogude töö ratsionaliseerimiseks.

Algselt oli kasutusel ISMNi 10-numbriline süsteem (vt lisa 10-numbriline ISMN). Alates 2008.a. muudeti ISMN 13-numbriliseks. ISMN algab EAN/Bookland prefiksiga „979“, millele järgneb „0“ (null). „0“ (null) asendab varasemat „M“-i 10-kohalises süsteemis. Iga 13-kohaline ISMN algab numbritega 979-0.

ISMN standardil ei ole erinevalt ISBNist rühmatunnust põhjendusega, et muusika on rahvusvaheline.

Vana 10-numbrilise ISMNi konverteerimisel 13-numbriliseks jääb alles sama kontrollnumber. (Märkus: vana 10-numbrilise ISBNi konverteerimine 13-numbriliseks toimub kontrollnumbri ümberarvutamise teel.)

1.1. Terminid ja määratlused

Käesolevas juhendis kasutatakse järgmisi termineid ja määratlusi.

Editsioon: noodiväljaande kõik eksemplarid, mis on toodetud sisuliselt samade lähteandmete põhjal ning välja antud ühe ja sama asutuse, asutuste rühma või isiku poolt. See hõlmab müügiks, laenutamiseks, tasuta levitamiseks või autoriõiguse kaitsmise eesmärgil toodetud materjali.

Väljaanne: noodiväljaanne või selle eraldi avaldatud osa.

Noot: muusika graafiline esitus mistahes vormingus.

2. ISMNi struktuur

Rahvusvaheline noodiväljaande standardnumber (ISMN) koosneb prefiksist „979-0“, millele järgneb 9 numbrit. Trükitud või kirjutatud standardnumbrile eelnevad alati tähed „ISMN“.

Maades, kus ladina tähestik ei ole kasutusel, võib lisaks ladinakeelsetele tähtedele „ISMN“ kasutada ka kohalikku tähestikku.

2.1. Elemendid

ISMN on jagatud neljaks osaks ehk elementideks, millest kaks on muutuva pikkusega. Trükitud ISMNi puhul on iga element eraldatud sidekriipsu või tühikuga. Standardnumbri neli elementi on järgmised:

2.1.1. Prefiks

Prefiks „979-0“ eristab ISMNi ISBNi standardist. Numbrid 979 tähistavad „Bookland“ välja EAN (GS1) vöökoodi süsteemi raames ja „0“ tähistab esimest kümnendikku ISMNi jaoks määratud numbrite mahust.

2.1.2. Kirjastustunnus

See element identifitseerib ja tähistab konkreetse noodiväljaande kirjastajat. Kirjastustunnuse pikkus sõltub kirjastaja poolt planeeritud toodangu suurusel. Suurema nimetuste arvuga kirjastajad saavad lühema kirjastustunnuse ja väiksema toodanguga kirjastajad pikema (vt lõik 2.2).

Eestis väljastab kirjastustunnuseid Eesti ISMN Agentuur.

2.1.3. Nooditunnus

See tunnus identifitseerib noodi editsiooni, milleks võib olla partituur, taskupartituur, puhkpillipartiide komplekt, oboe partii jne. ISMN standardi mõistes on noot eraldi müüdav või kättesaadav või laenutatav muusikaväljaanne. Kirjastajad annavad konkreetsele väljaandele nooditunnuse neile määratud numbrite vahemiku raames. Nooditunnuse pikkus on pöördvõrdeline kirjastustunnuse pikkusega.

Eestis annab nooditunnuseid Eesti ISMN Agentuur.

2.1.4. Kontrollnumber

Kontrollnumber arvutatakse moodul 10 algoritmi abil. Iga number ISMNi esimesest 12 numbrist (v.a. kontrollnumber ise) korrutatakse vasakult paremale vaheldumisi 1 ja 3ga. Arvutamise tulemuse summa koos kontrollnumbriga peab jaguma 10ga ilma jäägita.

Näide:

	prefiks	kirjastustunnus	nooditunnus	kontroll- number												
	<table border="1"><tr><td>9</td><td>7</td><td>9</td><td>0</td></tr></table>	9	7	9	0	<table border="1"><tr><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>2</td></tr></table>	3	4	5	2	<table border="1"><tr><td>4</td><td>6</td><td>8</td><td>0</td></tr></table>	4	6	8	0	5
9	7	9	0													
3	4	5	2													
4	6	8	0													
kaal	1 3 1 3	1 3 1 3	1 3 1 3													
tulemus	9 21 9 0	3 12 5 6	4 18 8 0	=95												

kokku: $95 + 5 = 100 \rightarrow 5 = \text{kontrollnumber}$

Kuna 100 jagub 10-ga ilma jäägita, on 979-0-3452-4680-5 kehtiv rahvusvaheline noodi standardnumber.

2.2. Numbrite arv igas elemendis ning kuidas nad ISMNis ära tunda

Kirjastustunnuse ja nooditunnuse numbrite arv on muutuv, kuid kahes elemendis kokku on alati kaheksa numbrit. Koos prefiksi „979-0“ ja kontrollnumbriga koosneb ISMN kolmeteistkümnest numbrist.

Kirjastajad, kelle eeldatav nooditoodang on suur, saavad kirjastustunnuse numbrikohtade arvuga kolmest viieni. Väiksema toodanguga kirjastajate kirjastustunnuste numbrite arv on viis, kuus või seitse. Allpooltoodud tabel näitab kirjastustunnuse paigutust noodiväljaande identifitseerimiseks saadavate numbrite suhtes:

kirjastustunnus	kõik noodi identimiseks saadaval olevad numbrid
000 - 099	100000
1000 - 3999	10000
40000 - 69999	1000
700000 - 899999	100
9000000 - 9999999	10

Trükitud ISMNi lugemise hõlbustamiseks on standardnumbri neli osa eraldatud tühimiku või sidekriipsuga. Arvutis need eraldajad ei jää alles, kuna masin tunneb standardnumbri elemendid ära fikseeritud numbrite arvu järgi.

Vaadates näiteks ISMNi 9790299102349, võib näha, et kuna ei saa olla kirjastajat tunnusega 299 või 29910, siis järelikult on kirjastaja tunnus on 2991.

3. ISMNi rakendusala

ISMNi kasutatakse noodiväljaannete identimiseks, mis on kättesaadavad müügiks, laenutamiseks, tasuta levitamiseks või ainult autoriõiguse kaitsmise eesmärgil.

ISMNi ei kasutata heli- ja videosalvestiste identimiseks (v.a. allpool toodud juhtumitel) helisalvestiste puhul rakendatakse ISRC (*International Standard Recording Code*) standardit ja audiovisuaaltoodete puhul ISAN (*International Standard Audiovisual Number*) numbrit. ISMNi ei kohaldata muusikaraamatutele, mis saavad ISBNi (*International Standard Book Number*) (vt Erinevate standardnumbrite rakendusala, lõik 9). Noodiväljaande igale eraldi ilmunud osale antakse oma ISMN.

ISMNi saavad:

- Partituurid
- Tasku- (õppe)partituurid
- Klaviirid
- Partiide komplektid
- Eraldi avaldatud üksikpartiitid
- Popmuusika kogumikud
- Eri autorite valikkogud (antoloogiad)
- Muud andmekandjad, mis moodustavad noodiväljaandega ühe terviku ja kuuluvad nõ. ühe partiina teose juurde
- Laulusõnad, mis on koos noodiga avaldatud (eraldi köitena)
- Kommentaarid, mis on koos noodiga avaldatud (eraldi köitena)
- Laulikud (vt lõik 9.1)
- Nootide mikrovormis väljaanded (mikrofilmid ja -kaardid)
- Braille' noodikirjas noodid
- E- noodiväljaanded

ISMNi ei saa:

- Muusikateemalised raamatud, v.a. need, mis sisaldavad noodinäiteid
- Heli- või videosalvestised (k.a. salvestised arvutimeedias)
- Muusikaajakirjad ja -sarjad tervikuna (ISSN), v.a. sarja sees ilmuvad noodiväljaanded (vt lõik 9.2)

4. ISMNi andmise põhimõtted ja kord

4.1. Kirjastustunnuse andmine

Rahvuslik ISMN agentuur määrab kirjastajale kirjastustunnuse ning sellega kaasnevad nooditunnused. Nooditunnuste arv ISMN numbris oleneb kirjastustunnuse kohtade arvust. Kirjastaja peab tagama, et agentuuril oleks võimalikult palju teavet müügilolevate väljaannete kataloogide ning hetkel kirjastamisel olevate ja tulevikus kirjastatavate publikatsioonide kohta. (Kirjastajate kohta, kellel on enam kui üks kirjastamise koht, vt lõik 6.12)

4.2. Volitused

Kirjastajad vastutavad selle eest, et kõik nende poolt avaldatavad noodiväljaanded saaksid nooditunnuse. Soovitav on määrata noodile ISMN siis kui noodi kirjastamise ajakava on kinnitatud.

4.3. Vastutus

Kirjastuses peab olema ISMNIde andmise ja vastava juhendi rakendamise eest vastutav isik.

4.4. ISMN register

Iga kirjastaja peab registrit väljastatud ISMNIde kohta, kuhu sisestatakse ISMN, autor, pealkiri ja vajaduse korral formaat.

4.5. ISMN kogumi või editsiooni numbrina

Kirjastaja võib kasutada või kohandada ISMNI kogumi või editsiooni numbriks. Kui kirjastaja soovib lisaks ISMNIle säilitada kogumi või editsiooni eelmisi numbreid, peab ta oskama tõlgendada erinevaid numbrisüsteeme.

5. Standardiga mitteliitunud kirjastajad

Kui kirjastaja ei võta endale vastutust oma väljaannetele ISMNI andmise eest, on riiklikul või piirkondlikul agentuuril kaks võimalust:

(1)

Riiklik või piirkondlik rühmaagentuur võib eraldada erinevatele kirjastajatele mõeldud ISMNIde ploki ning jagada sellest kõigile väljaannetele numbrid olenemata kirjastajast. Sellisel juhul ISMN ei identifitseeri konkreetse trükise kirjastajat. Antud numbriplokk on soovitatav reserveerida kirjastajaile, kes avaldavad harva üksikuid nimetusi ja tõenäoliselt ei hakka kunagi ise standardnumbreid määrama.

(2)

Riiklik või piirkondlik rühmaagentuur võib võtta vastutuse kirjastusele kirjastustunnuse määramise ja sellega seotud ISMNIde andmise eest, informeerides eelnevalt kirjastajat.

Eestis taotlevad muusikakirjastajad ISMN numbreid Eesti ISMN Agentuurilt.

6. ISMNI rakendamine

Noodiväljaande igale erinevale editsioonile antakse eraldi ISMN.

Uut ISMNI nõuavad:

- Muudatused teose muusikas või tekstis, v.a. väikesed vigade parandused.
- Muudatused muusikateosega kaaasnevas tekstis.
- Tõlketeksti lisamine, eemaldamine või muutmine.
- Väljaande formaadi oluline muutmine, näiteks suure õppepartituuri muutmine taskupartituuriks.

Sama kirjastaja poolt avaldatav sama teose muutuseta juurdetrükk või muutmata kordustrükk samas formaadis, ei vaja uut ISMNI (v.a. muudatused köite liigis, vt lõik 6.2). Samuti ei anta uut ISMNI tellimusel valmistatud reproduktsioonile, isegi kui sellele on märgitud uus reprodutseerimise kuupäev. Muutunud hind ei nõua uue ISMNI andmist.

6.1. Faksiimiletrükid ja mikroväljaanded

Eraldi ISMN antakse faksiimiletrükile, mille on avaldanud teine kirjastaja. Iga mikroväljaanne saab samuti eraldi ISMNI.

6.2. Nootide eri köitematerjalid

Eraldi ISMNI saab muusikateose iga erinev köitematerjal, isegi kui sisu on sama. Nii antakse kõvade ja pehmete kaantega nootidele eraldi ISMNIid.

Näide I

Partituur (pehme köide)

Partituur ja kommentaarid (karbis)

Klaviir (pehme köide)

Klaviir (tekstiilköide)

Kokku = 4 ISMNI

Näide II

Esituspartituur (pehme köide)

Esituspartituur (kõitmata)

Kokku 2 ISMNi

Muudatus kaane kujunduses, kui noodiväljaande sisu on sama, muudatus värvis või muud vähetähtsad erinevused juurdetrükkide köitematerjalis, mis ei kujuta endast erinevat köidet, ei nõua uue ISMNi andmist. (E-nootide eri vormingute kohta vt lõik 6.3.8)

6.3. Eri vormingud

Eraldi ISMN antakse noodiväljaande igale üksikosale, mida saab eraldi müüa või levitada eraldi. Soovitav on trükkida noodiväljaande kõigi üksikosade ISMNIde täisloetelu ühele või enamale väljaande osale (vt lõik 7.1)

6.3.1. Partituurid ja partiid

Kui väljaanne sisaldab partituuri ja partiid, siis saab iga partituur, partiide komplekt tervikuna ja iga üksik partii (kui on eraldi kättesaadavad) oma ISMNi.

Näide

Partituur

Klaviir

Kooripartiide komplekt

Üksikud kooripartiid

Kokku 4 ISMNi

6.3.2. Partituurid komplekti osana

Kui partituur on komplekti osa ja mitte eraldi müüdav väljaanne, siis antakse partituurile komplekti ISMN.

Näide

Partituur ja kaks partiid ühes komplektis

Kokku 1 ISMN

Kui partituur tehakse kättesaadavaks ka eraldi väljaandena, antakse sellele oma ISMN.

Kui partituur on kättesaadav nii eraldi väljaandena kui ka komplekti osana, siis antakse kummalegi oma ISMN.

Näide

Partituur

Partituur ja partiid, täiskomplekt

Kokku 2 ISMNi

Partituur saab ühe ISMNi ja täiskomplekt teise.

6.3.3. Eraldi saadaolevad partiid

ISMN antakse igale eraldi trükitud partiile, mis on kättesaadav eraldi väljaandena:

Näide

I viiuli partii

II viiuli partii

Vioolapartii

Tšellopartii

Kokku

Kokku 4 ISMNi

6.3.4. Eraldi ja komplektina saadaolevad partiid

Kui eraldi trükitud partiid on saadaval komplektina ja ka eraldi osadena, antakse komplektile oma ISMN ja igale üksikpartiile oma ISMN.

Näide

Viiulipartii

Vioolapartii

Tšellopartii

Partiide komplekt

Kokku 4 ISMNi

6.3.5. Ainult komplektina saadaolevad partiid

Kui üksikud instrumentaal- või vokaalpartiid ei ole saadaval eraldi, vaid komplektina, siis antakse ISMN komplektile ja sama number igale eraldi trükitud partiile.

Näide

Partituur

Partiide komplekt

Kokku 2 ISMNi

Partituur saab oma ISMNi, iga üksikpartii saab komplektile antud ISMNi.

Märkus: komplektina avaldatud üksikpartiid saavad oma ISMNI sel juhul, kui nad on tehtud kättesaadavaks ka eraldi väljaannetena.

6.3.6. Mõned partiid saadaval eraldi, mõned ainult komplektina

Kui mõned komplekti kuuluvad partiid on saadaval üksikult ja mõned ainult komplektina, siis tuleb igale eraldi saadaolevale partiile kui üksikväljaandele anda oma ISMN, kõik teised partiid saavad selle komplekti ISMNi, millesse nad kuuluvad.

Näide

Partituur

Partiide täiskomplekt

Mittekeelpillide partiide komplekt

I viiuli partii

II viiuli partii

Tšello/bassipartii

Kokku 6 ISMNi

6.3.7. Hulgipakid

Kui eraldi saadaolev väljaanne on saadaval ka hulgipakis, mis sisaldab selle väljaande mitmeid eksemplare, siis antakse pakile oma ISMN:

Näide

Noodileht, üksikeksemplar

Noodileht, 100-eksemplariline pakk

Kokku 2 ISMNi

6.3.8. Elektroonilised noodiväljaanded

Elektroonilistele nootidele kehtivad samad reeglid mis trükitud materjalile. Eri vormingutele on segaduse vältimiseks soovitatav anda eri ISMNe.

6.4. Eri versioonid

Kui kirjastaja avaldab teosest enam kui ühe seade või versiooni, tuleb igale seadele või versioonile anda oma ISMN:

Näide I

Sooloklaverile

Seade klaveriduole

Seade sooloorelile

Kokku 3 ISMNi

Näide II

Kõrge hääl

Keskmine hääl

Kokku 2 ISMNi

6.5. Mitmekõitelised väljaanded

ISMN antakse mitmekõitelise väljaande kogu komplektile ja igale kõitele eraldi (vt lõik 9.2):

Näide I

I-III köide (kogu teos)

I köide

II köide

III köide

Kokku 4 ISMNi

Näide II

Partituur ja kriitiline kommentaar (koguväljaanne)

Partituur

Kriitiline kommentaar (saadaval eraldi)

Kokku 3 ISMNi. Kui üks köidetest on trükitud tekst, võib sellele anda ka ISBNi.

6.6. Lisadega väljaanded

Kui noodiväljaandega on kaasas lisa(d) (nt eraldi avaldatud laulutekst või kommentaar vms), mida müüakse ühe komplektina, siis antakse lisamaterjalile sama ISMN, mille on saanud noodiväljaane:

Näide I

Partituur

Kommentaar, ei ole eraldi saadaval

Kokku 1 ISMN

Näide II

Hääle ja klahvpilli noot

Laulusõnade leht, ei ole eraldi saadaval

Kokku 1 ISMN

Kui lisamaterjali müüakse nii eraldi kui ka koos, on tegemist mitmekõitelise väljaandega (vt lõik 6.5).

6.7. Antoloogiad ja katkendid

Antoloogiatele ja katkenditele tuleb anda eraldi ISMNI, olenemata sellest, kas antoloogiasse või suuremasse teosesse kuuluvaid osi on varem avaldatud või nad on ammu välja müüdnud.

Kui sellisele üksikosale on varem ISMN juba antud, võib selle trükkida ka uuele väljaandele, näiteks iga teose noodi esilehe all. Neid ISMNe tuleb selgelt eristada uuele väljaandele antud ISMNIst.

6.8. Varasemad väljaanded

Kirjastajatel on soovitatav nummerdada varem ISMNIga ilmunud väljaanded ning avaldada standardnumbrid kataloogides. ISMNI tuleks trükkida ka varasemate väljaannete juurdetrükkidele.

6.9. Teistelt kirjastajatelt ostetud õigused

Kui kirjastaja, k.a. ostu-müügi õigustega vahendaja, on omandanud muusikateose õigused teiselt kirjastajalt ning kirjastab teost oma ilmunisandmetega, peab ta andma väljaandele uue ISMNI. Kui õigused on ostnud mitu kirjastajat, igaks oma kirjastamisalale, siis annab iga kirjastaja oma väljaandele oma ISMNI.

6.10. Kaasväljaanded

Kui väljaanne on avaldatud ühiselt mitme kirjastaja poolt, võib iga kirjastaja saada eraldi ISMNI. Kõik impressumis loetletud kirjastajate ISMNI trükitakse väljaandesse nähtavale kohale.

6.11. Noodiväljaandeid müüvad või levitavad vahendajad

Vastavalt ISMN süsteemi põhimõtetele saab teatud kirjastaja poolt avaldatud editsioon vaid ühe ISMNI. Antud ISMN säilib olenemata sellest, kus või kes väljaannet levitab või müüb. Väljaande turustaja/levitaja võib anda ISMNI vaid järgmistel erandjuhtudel:

- Kui ainuturustaja/levitaja või ainuesindaja on importinud muusikaväljaande piirkonnast, mis ei kuulu ISMNI süsteemi.
- Kui muusikaväljaande on importinud mitu turustajat/levitajat piirkonnast, mis veel ei kuulu ISMNI süsteemi. Sellisel juhul annab ISMNI see riiklik või piirkondlik agentuur, kellega turustajad on liitunud.

6.12. Kirjastajad, kellel on enam kui üks kirjastamise koht

Kui kirjastaja tegutseb mitmes asukohas, mis on impressumis loetletud, siis antakse väljaandele vaid üks ISMN.

Kui kirjastaja tegutseb eri paikades eraldiseisvates kontorites või haruosakondades, võib iga kontor või haruosakond saada oma kirjastustunnuse. Iga üksik väljaanne saab vaid ühe ISMNI ja selle annab välja väljaande eest vastutav kontor või haruosakond.

6.13. ISMNi taaskasutamise keeld

Kord eraldatud ISMNi ei tohi mitte mingil juhul uuesti kasutada. Segaduste vältimiseks on see ülitähtis. Kui ISMNi andmisel on eksitud, tuleb vigane number kustutada kasutatavate numbrite nimekirjast ja seda ei tohi anda teisele väljaandele.

Kirjastajad peavad riiklikku või piirkondlikku agentuuri teavitama vigasest kustutatud numbrist ja väljaandest, millele see oli eksikombel antud.

7. ISMNi trükkimine ja reklaam

ISMN peab olema väljaandesse trükitud, see on oluline süsteemi tõhusa toimimise seisukohalt. ISMN peab olema vähemalt 9-punktilises kirjas ja kergesti loetav.

7.1. ISMNi trükkimine noodiväljaannetele

7.1.1. ISMNi asukoht

- ISMN peab olema trükitud partituuri või partii tagaküljele.
- ISMNi võib trükkida ka autoriõiguse andmete juurde.
- Kui ISMNi ei ole võimalik trükkida ühelegi eelnimetatud kohale, tuleb see kanda mõnele muule nähtavale kohale väljaandel (nt väljaande esilehe allosa).
- Kui väljaanne koosneb vaid ühest lehest, tuleb ISMN paigutada sellel ainult ühte kohta.
- Kui elektroonilise väljaande sisu kuvatakse ekraanil (nt võrguväljaanne), peab ISMN olema nähtav lehel või ekraanil, kus on esitatud pealkiri või selle vaste (nt väljaande avalehel ja/või lehel, kus on toodud autoriõiguse andmed).
- Mitmekõitelise komplekti igasse köitesse peab olema trükitud nii selle köite kui ka terve komplekti ISMNid. Komplekti kuuluvasse väljaandesse peavad samuti olema trükitud kõigi teiste samasse komplekti kuuluvate väljaannete ISMNid.
- Antoloogia puhul peab antoloogia ISMN olema selgelt eristatud teistest ISMNidest, mis on antud antoloogiasse kuuluvatele iseseisvatele osadele.

Kui väljaandele on lisaks ISMNile antud ka mõni teine identifikaator, peavad need numbrid olema trükitud lähestikku. Igale rahvusvahelisele standardnumbrile peab eelnema lühend (nt tähed ISBN, ISSN, ISRC, ISAN, ISWC või ISMN).

7.1.2. Väljaandele antud ISMNide täisloetelu

Soovitav on, et vähemalt ühele väljaande osale oleks trükitud kõigi osade ISMNide loetelu. Võimaluse korral võiks samasuguse loetelu kanda ka väljaande teistele osadele.

Näited:

- ISMN.....(partituur)

- ISMN.....(klaviir)
- ISMN.....(partiide komplekt)

Loetelu tuleb kanda vähemalt partituurile, soovitavalt ka klaviirile, võib kanda ka igale partiile.

- ISMN..... (partituur, köidetud)
- ISMN..... (partituur, paberkaaned)

ISMNid tuleb trükkida nii kõvas köites kui ka pehmes köites partituurile.

- ISMN.....(kogu teos)
- ISMN.....(1. köide)
- ISMN.....(2. köide)
- ISMN.....(3. köide)

See loetelu peaks esinema kõigis kolmes köites. Igas köites peab olema vähemalt komplekti ja käesoleva köite ISMNid. (Vt mitmeköitelised väljaanded lõik 6.5).

Kui partiide komplekti levitatakse pakendis, trükitakse komplekti ISMN pakendile. Kui komplekti partiid on kättesaadavad ka üksikult, kantakse kõigi üksikpartiide ISMNid samuti pakendile.

7.2. ISMNI trükkimine masinloetava koodina

Tekstituvastuse (OCR) eesmärkidel peab ISMN olema trükitud OCR-B vormingus. Vöotkoodi skaneerimise kiire leviku tõttu on soovitatav kasutada rahvusvahelist 13-numbrilist vöotkoodi. Kõik koodid algavad oma riigitunnusega, v.a. raamatute, perioodika ja nootide vöotkoodid. Raamatukaubanduses on raamatutele eraldatud numbrid 978 ja 979-1 kuni 979-9, nootidele 979-0 ja perioodikale 977, mida nimetatakse „Bookland“ koodiks. Vöotkoodina trükitud ISMN näide:

ISMN 979-0-2600-0043-8

7.3. 13-kohalise vöotkoodi genereerimise juhised

Noodiväljaandele trükitava ISMN vöotkoodi genereerimisel tuleb kinni pidada järgmistest reeglitest:

- kontrollida kirjastajalt saadud ISMNi õigsust kontrollnumbri abil, et vältida transkriptsiooni või transpositsiooni käigus tekkida võivaid vigu (vt kontrollnumbri arvutamine 10 algoritmi abil)

Vöotkoodile tuleb trükkida:

1. ISMN silmaga loetavate numbritena (OCR-B)
2. ISMN Bookland vöotkoodina
3. ISMN Bookland silmaga loetavate numbritena

Köiki neid menetlusi teostab arvutiprogramm. Järgida tuleb vöotkoodi trükkimisele kehtestatud EAN tehnilisi nõudeid.

Masinloetavatele ISMNIdele kehtivad käesolevas juhendis sätestatud reeglid. Kes soovib trükkida ISMNIde skaneeritavas kirjas, vöib lisainformatsiooni ja soovitude saamiseks pööruda vöotkoodi tootjate poole.

7.4. ISMNI reklaam

ISMNIde peavad ilmuma kirjastajate reklaamkuulutustes, kataloogides, laonimekirjades, reklaamlehtedel, brošüürides ja igasugusel muul tutvustaval ja turundusmaterjalil.

Soovitav on, et ISMN oleks reklaammaterjalil trükitud hästi väljapaistvale kohale väljaande pealkirja ja kirjelduse läheduses.

ISMN tuleb alati esitada täelikul kujul. Tähelühendi „ISMN“ vöib ära jätta vaid juhul, kui on selge, et tegemist on rahvusvahelise noodiväljaande standardnumbriga.

8. ISMN süsteemi haldamine

ISMN süsteemi haldamine toimub kolmel tasandil: rahvusvahelisel, riiklikul vöi piirkondlikul ning kirjastaja tasemel.

8.1. Rahvusvaheline haldamine

ISMN süsteemi haldab Rahvusvaheline ISMN Agentuur, mille liikmed on rahvuslikud ISMN agentuurid.

Assotsiatsiooni juhtimisorganid on juhatus ja üldassamblee. Juhatusesse kuulub kolm liiget: esimees (juhataja), aseesimees ja laekur. Assotsiatsiooni esindab esimees vöi aseesimees. Laekur esindab assotsiatsiooni koos ühe vöi kahe teise juhatuse liikmaga. Ülesannete täitmisel vöib juhatus kasutada kolmandate osapoolte abi.

Agentuuri juhatus vastutab äriliste ja erinevate organisatsiooniliste küsimuste eest, mis ei kuulu teiste organite pädevusse.

Juhatus:

- a) valmistab ette ja kutsub kokku peaassamblee, koostab tegevuskava
- b) esitab aastaaruande
- c) esitab eelarve
- d) määrab Rahvusvahelise ISMN Agentuuri juhataja

Aasta üldkoosolek võtab vastu kõik otsused ja teostab kontrolli eelarve üle. Üldkoosoleku vastutusalad:

- a) juhatuse ja kahe audiitori valimine
- b) otsuste tegemine juhatuse esitatud ettepanekute põhjal
- c) liikmemaksude kehtestamine
- d) aastaeelarve kava kinnitamine
- e) viimase üldassamblee protokollide kinnitamine
- f) aastaaruande välisaudiitori määramine
- g) aastaaruande ärakuulamine ja kinnitamine.
- h) juhatuse tagasikutsumine
- i) põhikirja muutmisega seotud otsuste vastuvõtmine
- j) Rahvusvahelise ISMN Agentuuri laialisaatmise otsustamine

Rahvusvahelise ISMN Agentuuri aadress:

Schlossstrasse 50

12165 Berlin Germany

Telefon : +49 30 7974 5002

Faks: +49 30 7974 5254

E-post: ismn@ismn-international.org

<http://ismn-international.org>

Rahvusvahelise ISMN Agentuuri põhiülesanded:

- järelevalve ISMN süsteemi kasutamise üle
- riiklike ja piirkondlike agentuuride tegevuspiirkonna ja struktuuri kinnitamine
- riiklikele ja piirkondlikele agentuuridele identifikaatorite eraldamine

- riiklike ja piirkondlike agentuuride nõustamine kirjastustunnuste väljaandmise küsimustes
- ISMN süsteemi ülemaailmse kasutamise edendamine
- rahvusvahelise ekspertide nõukogu valimine tekkinud probleemide lahendamiseks
- teabevahetus väljaannete ja piirkondlike koosolekute kaudu
- ISMN kasutaja juhendi avaldamine ja uuendamine
- ISMN vöötcode'i taotluste koordineerimine

Lisaks pakub Rahvusvaheline ISMN Agentuur järgmisi teenuseid:

- ISMNide eraldamine riiklikele ja piirkondlikele agentuuridele (koos arvutis genereeritud kontrollnumbritega) või selleks otstarbeks vajaliku tarkvara andmine
- riiklikelt või piirkondlikelt agentuuridelt saadud kirjastajate kontaktandmete sisestamine MPIIDI (International Music Publishers Directory)
- riiklikelt ja piirkondlikelt agentuuridelt saadud info põhjal kehtetute või topelt ISMNide arvutiväljatrükkide koostamine

8.2. Riiklik või piirkondlik haldamine

Kirjastustunnuste andmise ja ISMNi süsteemisese koostööga tegelevad riiklikud või piirkondlikud agentuurid. Need organisatsioonid kinnitatakse Rahvusvahelise ISMN Agentuuri poolt lepingu alusel.

Riikliku või piirkondliku agentuuri ülesanded:

- kontaktide hoidmine antud riigi või piirkonna kirjastajatega ning uute kirjastajate aadressandmete esitamine Rahvusvahelisele ISMN Agentuurile
- antud riigi või piirkonna kirjastajate nimel koostöö korraldamine Rahvusvahelise ISMN Agentuuriga
- koostöö kaubandusorganisatsioonidega ja kirjastajatega kirjastustunnuse vahemike määramisel
- kirjastustunnuste eraldamine kirjastajatele, kes soovivad liituda oma riigi või piirkonna ISMN süsteemiga ning kirjastajate ja kirjastustunnuste registri pidamine
- koostöös kaubandusorganisatsioonide ja kirjastajatega määratakse kirjastajad, kes oma väljaannetele annavad ise numברי ja kirjastajad, kelle noodiväljaannete numbrid väljastab riiklik või piirkondlik agentuur
- kirjastajatele tehnilise abi osutamine ning standardi nõuete ja kinnitatud protseduuride tagamine

- ISMN kasutaja juhendi avaldamine kohalikus keeles
- arvutiväljatrüki tegemine nende kirjastajate ISMNidest, kes annavad oma väljaannetele juba välja arvutatud kontrollnumbrid
- kirjastajate poolt antud ISMNide kinnitamine ja registri pidamine
- kirjastajate teavitamine kehtetutest või topelt ISMNidest
- numbrite andmine kirjastajatele, kes ise ei omista väljaannetele ISMNi ja ISMNi-alased konsultatsioonid
- riigis või piirkonnas ISMN süsteemi kasutamise edendamine
- koostöös bibliograafiaasutustega ISMNide ning nende juurde kuuluvate nimetuste avaldamine
- koos kirjastajatega varem ilmunud väljaannete numereerimine ning ISMNide avaldamine vastavates kaubakataloogides ja bibliograafiates
- arvutisüsteemides ISMNi kasutamisele kaasaaitamine
- tasuta ja pidev kirjastajate kontaktandmete ning neile eraldatud prefiksrite andmete saatmine Rahvusvahelisele ISMN Agentuurile. Info sisestatakse rahvusvahelisse muusikakirjastuste aadressiraamatusse MPIID (ISMN Music Publishers Directory)
- regulaarne Rahvusvahelise ISMN Agentuuri teavitamine oma tegevusest ja ISMN süsteemi olukorrast riigis või piirkonnas
- rahaline panustamine Rahvusvahelise ISMN Agentuuri tegevusse

9. ISMN ja muud rahvusvahelised standardnumbrid

9.1. ISBN

On muusikaväljaandeid, mida võib levitada raamatukaubanduse kaudu. Kui kirjastajad soovivad oma noodiväljaandeid müüa raamatuturul, võivad nad lisaks ISMNIle anda väljaandele ka ISBNi. Mõnikord on raske otsustada, kas laulik või rohkete tekstide ja illustratsioonidega laulualbum on noot, tavaline raamat või mõlemad korraga. Sellisel juhul võib väljaandele anda nii ISMNi kui ISBNi. Kui kirjastaja soovib kasutada vaid ühte numbritüüpi, siis teeb ta valiku ise, kahtluse korral on eelistatud ISMN.

Kui väljaandele antakse nii ISMN kui ISBN, trükitakse väljaandele mõlemad numbrid.

Täpsemat informatsiooni saab ISBNi kasutaja juhendist.

Rahvusvahelise ISBN Agentuuri aadress:

International ISBN Agency

c/o EDItEUR

United House

North Road

London

N7 9DP

UK

Telefon/faks: +44(0) 20 7503 6418

E-post: info@isbn-international.org

9.2. ISSN

Lisaks ISMN ja ISBN standardile on pidevväljaannete (varem jadaväljaanded) puhul kasutusel ka rahvusvaheline jadaväljaannete standardnumber (ISSN).

Pidevväljaande osa – jadaväljaanne – on olenemata esitusvormist iga väljaanne, mis ilmub järjestikuste eraldi numbrite või osadena, on tavaliselt nummerdatud või kronoloogilise tähistusega ja ilmub ilma ettemääratud lõputa. Jadaväljaannet tuleb eristada mitmeköitelisest teosest, mis on kindlaksmääratud köidete arvuga (vt lõik 6.5).

Jadaväljaannete hulka kuuluvad ajakirjad ja seeriaväljaanded. Noodi-ajakirju on väga vähe, kuid palju noodiväljaanded ilmuvad seeriatena. Mõlemal puhul määratakse jadaväljaande pealkirjaga seotud ISSN (jääb kõigile ajakirja numbritele või seeria üksikosadele samaks) ning seeria iga osa saab ISMNi. (Kui jadaväljaande pealkiri muuutub, tuleb talle määrata uus ISSN.) ISSN süsteemi (nimetatakse ISSN Võrguks) haldab Rahvusvaheline ISSN Keskus aadressiga:

ISSN International Centre

45 rue de Turbigo

75003 Paris

France

Telefon: +33 1 44 88 22 20

Faks: +33 1 40 26 32 43

E-post: secretariat@issn.org

Jadaväljaannete kirjastajad peaksid ISSN-i taotlema kas Rahvusvahelisest ISSN keskusest või oma rahvuslikust ISSN keskusest, kui see on olemas. Kirjastajad ise ISSN-i ei määra. Kui väljaandel on nii ISMN kui ka ISSN, peavad mõlemad olema väljaandele trükitud ja selgelt idenditavad.

9.3. ISRC

Rahvusvaheline helisalvestise standardkood (International Standard Recording Code) identifitseerib helisalvestisi ja muusikavideoid (ISO 3901). Sellega numereeritakse teose kõik salvestused (mitte füüsilised teavikud), olenemata taustast või kandjast, millele teos on salvestatud. ISRC võimaldab teose automaatset identifitseerimist autoritasu väljamaksmiseks.

ISRC süsteemi haldab IFPI (Rahvusvaheline Fonogrammitootjate Föderatsioon):

International ISRC Agency

IFPI Secretariat

10 Piccadilly

London

W1J 0DD

United Kingdom

Tel: +44(0)207878 7900

Fax: +44(0)2078787950

e—mail: isrc@ifpi.org

URL: <http://www.ifpi.org/isrc>

9.4. ISWC

Rahvusvaheline muusikateose standardkood (International Standard Musical Work Code) idendib muusikateost (teost kui vaimset loomingut, mitte selle erinevaid esinemisvorme, väljaandeid või teosega seotud objekte). Nende identimisega tegelevad teised süsteemid, nt ISRC ja ISMN.

Näide: Mozarti *Die Zauberflöte* identimiseks sobib ISWC. Kõik trükitud partituurid saavad ISMNi, libreto ja selle tõlked ISTCi (ja nende alusel ilmunud väljaanded ISBNi); ooperi ettekande videole antakse ISAN ja helisalvestisele ISRC.

Täiendav info:

CISAC

20-26 Boulevard du Parc

92200 Neuilly sur SeineFrance

Tel.: (+ 33 1) 55 62 08 50

Fax: (+ 33 1) 55 62 08 60

Email: cisac@cisac.org

<http://www.cisac.org>

9.5. ISAN

Rahvusvaheline audiovisuaalteose standardnumber (International Standard Audiovisual Number) antakse kõigile audiovisuaalteostele, so. teostele, mis koosnevad liikuvatest seotud kujutistest koos heliga või ilma, nagu näiteks filmid, teleseriaalid, videomängud jne. ISAN on registreeritud kui ISO 15706-1 ja 15706-2.

ISAN International Agency

30 rue de Saint Jean

1203 Geneva

Switzerland

Tel: + 41 225451000

Fax: +41225451040

e-mail: info@isan.org

<http://www.isan.org>

9.6. DOI

Digitaalse objekti identifikaator (Digital Object Identifier) on elektroonilise väljaande, eriti veebikeskkonnas, identimise tunnus. DOI võib anda igasuguses vormis veebisule ehk digitaalsetele objektidele, võimaldades nende tootjatel neid efektiivselt hallata. DOI hõlbustab ostjatel leida müüjaid ning müüjatel korraldada elektroonilist kauplemist, samuti lubab automatiseeritud autoriõiguse haldamist kõigi meediatüüpide puhul.

International DOI Foundation

5 Linkside Avenue

Oxford, OX2 8HY

United Kingdom

Tel:+ 44 1865559070

e-mail: n.paskin@doi.org

<http://www.doi.org>

9.7. URN

Ühtsed ressursinimed (Uniform Resource Names) on püsivad inforessursside identifikaatorid. URNi süntaks on määratletud interneti standardis RFC 2141:

<URN>:= "urn:" <NID> ":" <NSS>

kus <NID> on nimeruumi identifikaator ja <NSS> on nimeruumi spetsiifiline string.

Juhtiv "urn:" ja nimeruumi identifikaator ei ole tõstutundlikud.

NID "isbn" ISBN süsteemile on reserveeritud RFC 3187-is (viide allpool)

Vastavalt selle RFC-le, URNi põhise ISBNi süntaks on:

urn:isbn:<NSS>

kus nimeruumi spetsiifilisel stringil asub ISBN masinloetavas formaadis. Näiteks:

urn:isbn:9780110002224

10. Lisa: 10-kohaline ISMN

ISMN süsteem kasutas esimese viieteistkümne eksisteerimisaasta jooksul 10-kohalist ISMNi. Selle esimene element oli täht M, mis tähendas muusikat. Et 13- kohalist ISMNi muuta 10-kohaliseks, tuleb prefiks "979-0" asendada tähega M..

10-kohalise ISMNi muutmiseks 13-kohaliseks tuleb täht M asendada neljakohalise ISMN prefiksiga "979-0".

Muudatus ISMN standardis oli vajalik ISBN süsteemis toimunud ümberkorralduste tõttu, kui 10-kohalise ISBNi asemel võeti kasutusele 13-kohaline ISBN. Kuna mõlemad numbrisüsteemid on omavahel seotud ja peavad järgima ühiseid põhimõtteid, eriti raamatukaubanduses, siis muutus 10-kohalise ISMNi kasutamine problemaatiliseks.

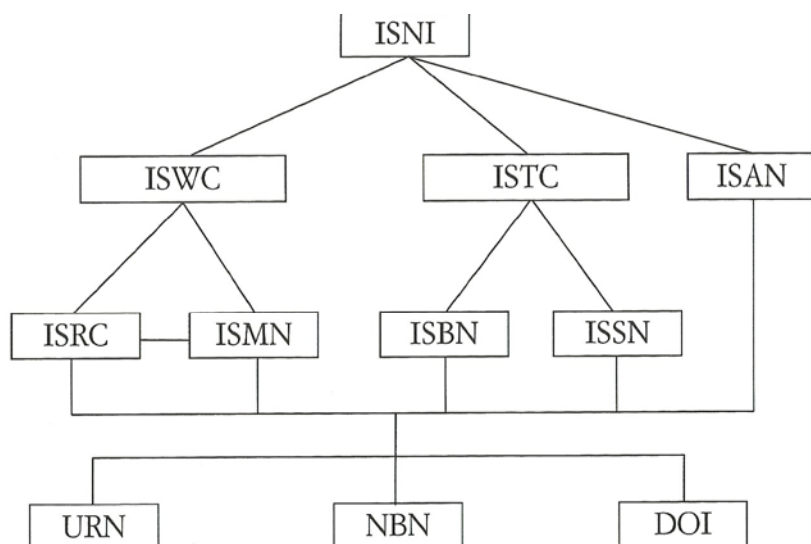
Kirjastajad ja kauplused võivad nootidele panna kleepsud uue ISMNi ja vöotkoodiga.

10.1 ISMNIde muutmine

Kirjastajatel soovitatakse oma andmebaasides muuta 10-kohaline ISMN 13-kohaliseks. Raamatukogude kataloogides ja rahvusbibliograafiates ei ole 10-kohalisi ISMNe vaja muuta.

LISA

A. Standardite võrgustik

B.1 ISMNi andmiseks vajalikud metaandmed

Andmeelement	Kirjeldus
ISMN	Annab ISMN agentuur
Tootevorm	Kood, mis näitab toote meediumit ja/või vormingut
Pealkiri	Väljaande pealkiri ja alapealkiri (kui see esineb)
ISWC	Väljaande sisuks oleva teose rahvusvaheline muusikateose standardkood, kui see esineb
Sarja pealkiri ja nummerdus	Kui esineb
Autor	Autori rolli kood(id) ja autori(te) nimi (nimed)
Editsioon	Editsiooni järjenumbr (pärast esimest), tüüp ja andmed
Teksti keel (keeled)	Kasutada ISO 639-2/B keelekoode
Kaubamärk	Kaubamärk, mille all väljaanne on avaldatud
Nooditrükise formaat	Teose noodi formaat, mis eristab seda sama teose teistest formaatidest (nt partituur, partituur koos partiidega)
Kirjastaja	Isik või asutus, kelle valduses on kaubamärk väljaande avaldamise ajal
Avaldamise koht (riik)	Kasutada ISO 3166-1 maatähiseid
Ilumisaatum	Kuupäev, millal väljaanne esimest korda selle ISMNi avaldati (kui esineb), kasutades ISO 8601 vormingut (YYYY-MM-DD)
Trükiplaadi number	Eriti juhul, kui trükiplaadi number on osa ISMNi
Emaväljaande ISMN	ISMN, mis on antud emaväljaandele, mille osa on antud väljaanne (kui esineb)

B.2 ONIX

ONIX for Books Product Information Message on rahvusvaheline standard, mis võimaldab edastada metaandmeid trükimeedia toodete kohta elektroonilises vormis.

ONIX for Books standardi arendas välja EDItEUR koos Raamatutööstuse Uurimisrühma (Book Industry Study Group) (USA) ja Raamatutööstuse Teabevahetuse Organisatsiooniga (Book Industry Communication) (Suurbritannia) ja on nüüd ülemaailmselt kasutusele võetud. ONIXi täiustamisega tegelevad rahvuslikud grupid (National Groups) ja Rahvusvaheline Juhtkomitee (International Steering Committee). Nende tööd koordineerib EDItEUR. Uusim versioon on Release 3.0.

Kirjastajatele on ONIX for Books kasulik kahest aspektist. Infovahetuse vahendina võimaldab see ühtlustatud kujul paisata tarneahelasse suurel hulgal tooteinfot, millest on huvitatud hulгимүүjad, tootelevitajad, jaemүүjad, andmekogujad ning tütarfirmad. ONIXi tooteregistri sisu ja struktuuri standardvorming on abiks paremate sisemiste infosüsteemide loomisel, kuhu saab kokku koondada nii uute kui varem ilmunud trükiste kirjeldamiseks ja reklaamimiseks vajaminevad metaandmed. Samu põhiandmeid saab kasutada ka teabelehtede, kataloogide ja muude reklaammaterjalide tootmisel.

Teistele tarneahela partneritele tähendab ONIX tõhusat ja kiiret tooteinfo edastamist klientidele, vähem käsitsitööd ja väiksemat eksimuste riski.

Kongressi Raamatukogu ja Briti Raamatukogu on paigutanud ONIX for Books MARC21 formaati. Mõned rahvusraamatukogud kasutavad standardit selleks, et saada kirjastajatelt *Cataloging-in-Publication* tarbeks tooteinfot või täiendada OPAC kataloogi.

ONIX for Books alljaotus sisaldab spetsiaalselt ISBNi registreerimiseks vajaminevaid metaandmeid, mida kirjastajad kasutavad ISBN andmisel ja ISBN agentuuride teavitamisel, kui kogu *ONIX for Books message* info ei ole vajalik.

ONIX-it tutvustav tekst ontõlgitud ISBN kasutaja juhendist.